

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 23ης Νοεμβρίου 2021 *

«Αίτηση αναιρέσεως – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας – Καταπολέμηση της τρομοκρατίας – Περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων – Δέσμευση κεφαλαίων – Κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ – Κανονισμός (ΕΚ) 2580/2001 – Διατήρηση οργανώσεως στον κατάλογο των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις – Επιμέρους σκεπτικό που κοινοποιήθηκε στην οργάνωση και περιλαμβάνεται σε χωριστό έγγραφο και όχι στην πράξη που περιέχει γενική αιτιολογία – Κύρωση του επιμέρους σκεπτικού – Άρθρο 297, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ»

Στην υπόθεση C-833/19 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2019,

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τον B. Driessen και την S. Van Overmeire,

αναιρεσείον,

όπου ο έτερος διάδικος είναι:

η **Hamas**, με έδρα την Ντόχα (Κατάρ), εκπροσωπούμενη από την L. Glock, avocate,

προσφεύγουσα πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Prechal, E. Regan, S. Rodin και I. Jarukaitis, προέδρους τμήματος, T. von Danwitz (εισηγητή), M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra και L. S. Rossi, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 2021,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναίρεσης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 4ης Σεπτεμβρίου 2019, Hamas κατά Συμβουλίου (T-308/18, στο εξής: ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2019:557), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε:
  - την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2018/475 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 2018, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/1426 (ΕΕ 2018, L 79, σ. 26)·
  - τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2018/468 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 2018, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/1420 (ΕΕ 2018, L 79, σ. 7)·
  - την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2018/1084 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2018, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/475 (ΕΕ 2018, L 194, σ. 144), και
  - τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2018/1071 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2018, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/468 (ΕΕ 2018, L 194, σ. 23),

(στο εξής, από κοινού: προσβαλλόμενες πράξεις), καθόσον οι πράξεις αυτές αφορούν τη Hamas, συμπεριλαμβανομένης της Hamas-Izz al-Din al-Qassem.

Το νομικό πλαίσιο

Το ψήφισμα 1373 (2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών

- 2 Στις 28 Σεπτεμβρίου 2001 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εξέδωσε το ψήφισμα 1373 (2001), με το οποίο καθορίστηκαν στρατηγικές για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με κάθε μέσο και, ειδικότερα, για την καταπολέμηση της χρηματοδοτήσεώς της. Στο σημείο 1, στοιχείο γ', του ψηφίσματος αυτού ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι άπαντα τα κράτη πρέπει να δεσμεύσουν πάραυτα τα κεφάλαια και τα λοιπά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικούς πόρους των προσώπων που τελούν, ή αποπειρώνται να τελέσουν, τρομοκρατικές

πράξεις, τις διευκολύνουν ή μετέχουν σε αυτές, των οντοτήτων που ανήκουν στα πρόσωπα αυτά ή ελέγχονται από αυτά και των προσώπων και οντοτήτων που ενεργούν εξ ονόματος ή κατ' εντολήν των ως άνω προσώπων και οντοτήτων.

- 3 Στο ως άνω ψήφισμα δεν περιλαμβάνεται κατάλογος των προσώπων σε βάρος των οποίων πρέπει να εφαρμοστούν τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα.

Το δίκαιο της Ένωσης

Η κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ

- 4 Προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή το ψήφισμα 1373 (2001), το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε, στις 27 Δεκεμβρίου 2001, την κοινή θέση 2001/931/ΚΕΠΠΑ, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2001, L 344, σ. 93).
- 5 Το άρθρο 1 της ως άνω κοινής θέσης προβλέπει στις παραγράφους 1, 4 και 6 τα εξής:

«1. Η παρούσα κοινή θέση εφαρμόζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων στα πρόσωπα, ομάδες και οντότητες που ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις και τα οποία παρατίθενται στο παράρτημα.

[...]

4. Ο κατάλογος του παραρτήματος καταρτίζεται βάσει ακριβών πληροφοριών ή στοιχείων του σχετικού φακέλου τα οποία δεικνύουν ότι έχει ληφθεί απόφαση από αρμόδια αρχή έναντι συγκεκριμένων προσώπων, ομάδων και οντοτήτων, είτε η εν λόγω απόφαση αφορά την έναρξη ανακριτικών πράξεων ή ποινικής δίωξης για μια τρομοκρατική πράξη ή την απόπειρα τέλεσης ή τη συμμετοχή ή τη διευκόλυνση μιας τέτοιας πράξης βάσει σοβαρών και αξιοπίστων αποδείξεων ή ενδείξεων είτε καταδίκη για τέτοιες πράξεις. Πρόσωπα, ομάδες και οντότητες που προσδιορίζονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ότι έχουν σχέση με την τρομοκρατία και κατά των οποίων έχει διατάξει κυρώσεις μπορούν να συμπεριληφθούν στον κατάλογο αυτό.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως “αρμόδια αρχή” νοείται δικαστική αρχή ή, εάν δικαστικές αρχές δεν έχουν αρμοδιότητα στον τομέα τον οποίο καλύπτει η παρούσα παράγραφος, ισοδύναμη αρμόδια αρχή στον εν λόγω τομέα.

[...]

6. Τα ονόματα των προσώπων και οντοτήτων τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο εξετάζονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, τουλάχιστον μια φορά το εξάμηνο, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η διατήρησή τους στον κατάλογο δικαιολογείται.»

- 6 Η ονομασία της «*Hammas-Izz al-Din al-Qassem* (τρομοκρατικός κλάδος της *Hammas*)» περιλαμβανόταν στον «[π]ρώτ[ο] κατάλογ[ο] προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 1» της κοινής θέσης 2001/931, ο οποίος επισυνάφθηκε σε αυτήν.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 2580/2001

- 7 Προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή σε κοινοτικό επίπεδο τα μέτρα που διαλαμβάνονται στην κοινή θέση 2001/931, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΚ) 2580/2001, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ 2001, L 344, σ. 70). Ειδικότερα, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ομοφωνία, καταρτίζει, αναθεωρεί και τροποποιεί τον κατάλογο των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων στα οποία αυτός εφαρμόζεται, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφοι 4, 5 έως 6, της κοινής θέσης 2001/931.
- 8 Την ίδια ημέρα, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2001/927/ΕΚ, για την κατάρτιση του καταλόγου που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001 (ΕΕ 2001, L 344, σ. 83), στον οποίο περιλαμβάνονταν, όπως και στον κατάλογο του παραρτήματος της κοινής θέσης 2001/931, η ονομασία της «*Hammas-Izz al-Din al-Qassem*».
- 9 Οι κατάλογοι των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων του παραρτήματος της κοινής θέσης 2001/931 και του παραρτήματος της απόφασης 2001/927 επικαιροποιούνταν τακτικά, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1, παράγραφος 6, της κοινής θέσης 2001/931 και του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2580/2001. Η ονομασία της «*Hammas-Izz al-Din al-Qassem*», εν συνεχεία «*Hammas* (συμπεριλαμβανομένης της *Hammas-Izz al-Din al-Qassem*)» (στο εξής: *Hammas*), εξακολουθούσε να είναι καταχωρισμένη στους καταλόγους των παραρτημάτων των μεταγενέστερων πράξεων.

Ο εσωτερικός κανονισμός του Συμβουλίου

- 10 Το προοίμιο της απόφασης 2009/937/ΕΕ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2009, για τη θέσπιση του εσωτερικού του κανονισμού (ΕΕ 2009 L 325, σ. 35), έχει ως εξής:
- «(1) Η Συνθήκη της Λισσαβώνας επιφέρει πολλές τροποποιήσεις στη λειτουργία του Συμβουλίου και της Προεδρίας του, στη δομή του Συμβουλίου, καθώς και στην τυπολογία των νομικών πράξεων της Ένωσης και στη διεξαγωγή της διαδικασίας θέσπισης των πράξεων, διακρίνοντας ιδίως μεταξύ νομοθετικών και μη νομοθετικών πράξεων.
- (2) Θα πρέπει, επομένως, να αντικατασταθεί ο εσωτερικός κανονισμός που θεσπίστηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2006 με εσωτερικό κανονισμό στον οποίο να ενσωματώνονται οι τροποποιήσεις τις οποίες καθιστά αναγκαίες η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβώνας».
- 11 Το επιγραφόμενο «*Συνήθης γραπτή διαδικασία και σιωπηρή διαδικασία*» άρθρο 12 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, ο οποίος προσαρτάται στην απόφαση αυτή, προβλέπει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:
- «1. Οι πράξεις του Συμβουλίου που αφορούν επείγουσες υποθέσεις είναι δυνατόν να εκδίδονται με έγγραφη ψηφοφορία, όταν το Συμβούλιο ή η [επιτροπή μόνιμων αντιπροσώπων (ΕΜΑ)] αποφασίζει ομόφωνα να προσφύγει στη διαδικασία αυτή. Ο Πρόεδρος δύναται επίσης να προτείνει προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία, εφόσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις· στην περίπτωση αυτή, η έγγραφη ψηφοφορία είναι δυνατόν να διεξάγεται εφόσον όλα τα μέλη του Συμβουλίου δέχονται αυτή τη διαδικασία.

[...]

3. Η Γενική Γραμματεία διαπιστώνει την περάτωση των γραπτών διαδικασιών.»

- 12 Το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, το οποίο φέρει τον τίτλο «Υπογραφή των πράξεων», ορίζει τα εξής:

«Τα κείμενα των πράξεων που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, καθώς και τα κείμενα των πράξεων που εκδίδει το Συμβούλιο υπογράφονται από τον εκάστοτε πρόεδρο κατά την έκδοσή τους και από τον γενικό γραμματέα. Ο γενικός γραμματέας μπορεί να εξουσιοδοτεί τους γενικούς διευθυντές της Γενικής Γραμματείας να υπογράφουν αντ' αυτού.»

Οι προσβαλλόμενες πράξεις

Η απόφαση 2018/475 και ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/468

- 13 Στις 21 Μαρτίου 2018, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2018/475 και τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/468. Η ονομασία της «Hammas» εξακολούθησε να περιλαμβάνεται στους καταλόγους των παραρτημάτων των πράξεων αυτών.

- 14 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 6 της απόφασης 2018/475 είχαν ως εξής:

- «(2) Στις 4 Αυγούστου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/1426 για την ενημέρωση του καταλόγου των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης [2001/931] (“κατάλογος”).
- (3) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 6 της κοινής θέσης [2001/931], τα ονόματα των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο είναι ανάγκη να εξετάζονται κατά τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι δικαιολογείται η διατήρησή τους σε αυτόν.
- (4) Η παρούσα απόφαση παραθέτει το αποτέλεσμα της επανεξέτασης την οποία διεξήγαγε το Συμβούλιο όσον αφορά τα πρόσωπα, τις ομάδες και τις οντότητες έναντι των οποίων εφαρμόζονται τα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης [2001/931].
- (5) Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 της κοινής θέσης [2001/931] έλαβαν αποφάσεις σύμφωνα με τις οποίες όλα τα πρόσωπα, οι ομάδες και οι οντότητες του καταλόγου ενέχονται σε τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφοι 2 και 3 της κοινής θέσης [2001/931]. Το Συμβούλιο κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι τα πρόσωπα, οι ομάδες και οι οντότητες έναντι των οποίων εφαρμόζονται τα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης [2001/931] θα πρέπει να συνεχίσουν να υπόκεινται στα ειδικά περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στα εν λόγω άρθρα.
- (6) Ο κατάλογος θα πρέπει να επικαιροποιηθεί αναλόγως και η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2017/1426 θα πρέπει να καταργηθεί.»

- 15 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 6 του εκτελεστικού κανονισμού 2018/468 είχαν ως εξής:
- «(1) Στις 4 Αυγούστου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2017/1420 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού [2580/2001], ο οποίος καταρτίζει ενημερωμένο κατάλογο προσώπων, ομάδων και οντοτήτων έναντι των οποίων ισχύει ο κανονισμός [2580/2001] (“κατάλογος”).
  - (2) Το Συμβούλιο γνωστοποίησε σε όλα τα πρόσωπα, ομάδες και οντότητες, για τα οποία αυτό ήταν πρακτικώς εφικτό, το σκεπτικό βάσει του οποίου εισήχθησαν στον κατάλογο.
  - (3) Με ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, το Συμβούλιο πληροφόρησε τα πρόσωπα, τις ομάδες και τις οντότητες του καταλόγου ότι αποφάσισε να τα διατηρήσει στον κατάλογο. Το Συμβούλιο πληροφόρησε επίσης τα σχετικά πρόσωπα, τις ομάδες και τις οντότητες ότι έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν το σκεπτικό του Συμβουλίου βάσει του οποίου περιλήφθηκαν στον κατάλογο, εάν το σκεπτικό δεν τους είχε ήδη γνωστοποιηθεί.
  - (4) Το Συμβούλιο προέβη σε επανεξέταση του καταλόγου, όπως απαιτείται από το άρθρο 2 παράγραφος 3 του κανονισμού [2580/2001]. Κατά την επανεξέταση αυτή, το Συμβούλιο έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις που του υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι, καθώς και τις ενημερωμένες πληροφορίες που λήφθηκαν από τις αρμόδιες εθνικές αρχές σχετικά με το καθεστώς των καταχωρισμένων στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων σε εθνικό επίπεδο.
  - (5) Το Συμβούλιο επιβεβαίωσε ότι οι αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 4 της κοινής θέσης [2001/931] έλαβαν αποφάσεις έναντι όλων των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που έχουν εμπλακεί σε τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφοι 2 και 3 της κοινής θέσης [2001/931]. Επίσης, το Συμβούλιο αποφάσισε ότι τα πρόσωπα, οι ομάδες και οι οντότητες έναντι των οποίων εφαρμόζονται τα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης [2001/931] θα πρέπει να συνεχίσουν να υπόκεινται στα ειδικά περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στον κανονισμό [2580/2001].
  - (6) Ο κατάλογος θα πρέπει να ενημερωθεί αναλόγως και ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2017/1420 θα πρέπει να καταργηθεί.»
- 16 Η απόφαση 2018/475, ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/468 και το σχετικό με τις πράξεις αυτές σκεπτικό εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στο πλαίσιο γραπτής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του εν λόγω θεσμικού οργάνου.
- 17 Με επιστολή της 22ας Μαρτίου 2018, το Συμβούλιο κοινοποίησε στον δικηγόρο της Hamas το σκεπτικό για τη διατήρηση της ονομασίας της Hamas στους καταλόγους του παραρτήματος της απόφασης 2018/475 και του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού 2018/468.
- 18 Από το ως άνω σκεπτικό προκύπτει ότι, για τη διατήρηση της Hamas στους καταλόγους, το Συμβούλιο στηρίχθηκε, αφενός, σε μια απόφαση του Secretary of State for the Home Department (Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου) της 29ης Μαρτίου 2001 (στο εξής: απόφαση του 2001 του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου) και, αφετέρου, σε τρεις αποφάσεις που εκδόθηκαν από τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στις 23 Ιανουαρίου 1995, στις 8 Οκτωβρίου 1997 και στις 31 Οκτωβρίου 2001 (στο εξής: αποφάσεις των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών). Στο κύριο μέρος του σκεπτικού, το Συμβούλιο επισήμανε,

αφού εξέτασε χωριστά τις πληροφορίες που περιείχαν οι εν λόγω εθνικές αποφάσεις, ότι καθεμιά από αυτές παρείχε επαρκή αιτιολογία για την καταχώριση της Hamas στους ως άνω καταλόγους. Ως προς το ζήτημα αυτό, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι οι ίδιες εθνικές αποφάσεις συνιστούσαν αποφάσεις αρμόδιας αρχής κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931 και ότι εξακολουθούσαν να ισχύουν. Εν συνεχεία, επισήμανε ότι οι λόγοι βάσει των οποίων η Hamas είχε καταχωριστεί στους καταλόγους εξακολουθούσαν να υφίστανται και ότι, ως εκ τούτου, η ονομασία της έπρεπε να συνεχίσει να περιλαμβάνεται σε αυτούς.

- 19 Εξάλλου, το σκεπτικό περιλαμβάνει παράρτημα Α, που αφορά την απόφαση του 2001 του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, και παράρτημα Β, που αφορά τις αποφάσεις των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών. Καθένα από τα παραρτήματα αυτά περιέχει περιγραφή των εθνικών νομοθεσιών βάσει των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις των εθνικών αρχών, παράθεση των ορισμών της «τρομοκρατίας» που περιλαμβάνονται στις νομοθεσίες αυτές, περιγραφή των διαδικασιών επανεξέτασης των εν λόγω αποφάσεων, περιγραφή των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκαν οι εν λόγω αρχές και τη διαπίστωση ότι τα πραγματικά αυτά περιστατικά συνιστούσαν τρομοκρατικές πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, της κοινής θέσης 2001/931.

Η απόφαση 2018/1084 και ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/1071

- 20 Στις 30 Ιουλίου 2018, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2018/1084 και τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/1071. Η Hamas εξακολούθησε να περιλαμβάνεται στους καταλόγους των παραρτημάτων των πράξεων αυτών.
- 21 Η αιτιολογία που περιέχεται στις αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 6 της απόφασης 2018/1084 και στις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 6 του εκτελεστικού κανονισμού 2018/1071 αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, σε εκείνη που περιέχεται, αντιστοίχως, στις αιτιολογικές σκέψεις 2 έως 6 της απόφασης 2018/475 και στις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 6 του εκτελεστικού κανονισμού 2018/468, οι οποίες παρατίθενται στις σκέψεις 14 και 15 της παρούσας απόφασης. Ομοίως, η απόφαση 2018/1084, ο εκτελεστικός κανονισμός 2018/1071 και το σχετικό με τις πράξεις αυτές σκεπτικό εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στο πλαίσιο γραπτής διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του εν λόγω θεσμικού οργάνου.
- 22 Με επιστολή της 31ης Ιουλίου 2018, το Συμβούλιο κοινοποίησε στον δικηγόρο της Hamas το σκεπτικό για τη διατήρηση της ονομασίας της οργάνωσης αυτής στους καταλόγους του παραρτήματος της απόφασης 2018/1084 και του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού 2018/1071. Το εν λόγω σκεπτικό ήταν, κατ' ουσίαν, πανομοιότυπο με εκείνο που κοινοποιήθηκε στη Hamas προς δικαιολόγηση της διατήρησής της στους καταλόγους του παραρτήματος της απόφασης 2018/475 και του παραρτήματος του εκτελεστικού κανονισμού 2018/468, για το οποίο έγινε λόγος στις σκέψεις 17 έως 19 της παρούσας απόφασης.

Η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 17 Μαΐου 2018, η Hamas άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασης 2018/475 και του εκτελεστικού κανονισμού 2018/468. Δεδομένου ότι οι πράξεις αυτές καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν, αντιστοίχως, από την απόφαση 2018/1084 και τον εκτελεστικό κανονισμό 2018/1071, η Hamas προσάρμοσε τα αρχικά αιτήματά της ούτως ώστε η προσφυγή της να αφορά και την ακύρωση των τελευταίων αυτών πράξεων, κατά το μέρος που την αφορούν.

- 24 Προς στήριξη του αιτήματος ακύρωσης των προσβαλλόμενων πράξεων, η Hamas προέβαλε επτά λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούν, ο πρώτος, παράβαση του άρθρου 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, ο δεύτερος, πλείονες περιπτώσεις πλάνης περί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών, ο τρίτος, πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τον χαρακτήρα της οργάνωσης αυτής ως τρομοκρατικής, ο τέταρτος, παραβίαση της αρχής περί μη επεμβάσεως, ο πέμπτος, το ότι δεν ελήφθη επαρκώς υπόψη η εξέλιξη της καταστάσεως λόγω της παρόδου του χρόνου, ο έκτος, παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως και, ο έβδομος, παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας και προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Σε απάντηση ερωτήσεως που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο μέτρου οργάνωσης της διαδικασίας, η Hamas προέβαλε όγδοο λόγο ακυρώσεως περί μη προσήκουσας κυρώσεως των σκεπτικών.
- 25 Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε κατ' αρχάς, στις σκέψεις 42 έως 261 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τους επτά πρώτους λόγους ακυρώσεως. Στη σκέψη 76 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης έκρινε ότι, εν προκειμένω, η σχετική με τις αποφάσεις των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών αιτιολογία ήταν ανεπαρκής, με συνέπεια οι αποφάσεις αυτές να μην μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού, στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εξέταση της προσφυγής έπρεπε να συνεχιστεί μόνον κατά το μέτρο που οι προσβαλλόμενες πράξεις στηρίζονται στην απόφαση του 2001 του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατόπιν της εξέτασης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους επτά πρώτους λόγους ακυρώσεως ως αβάσιμους.
- 26 Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε τον όγδοο λόγο ακυρώσεως και έκρινε, στη σκέψη 269 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι αποτελούσε λόγο δημοσίας τάξεως. Το Γενικό Δικαστήριο, αφού αναφέρθηκε, στις σκέψεις 270 και 271 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και στο άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, έκρινε, στις σκέψεις 272 έως 277, ότι οι κανόνες που διατυπώθηκαν σε σχέση με πράξεις της Επιτροπής με την απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ., C-137/92 P, EU:C:1994:247 (στο εξής: απόφαση Επιτροπή κατά BASF), κατά την οποία η κύρωση των πράξεων μέσω της υπογραφής τους αποσκοπεί στη δημιουργία ασφάλειας δικαίου και συνιστά ουσιώδη τύπο, πρέπει να εφαρμοστούν και για τις πράξεις του Συμβουλίου. Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε επίσης, στις σκέψεις 278 έως 280 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, αφενός, τα σκεπτικά σχετικά τις προσβαλλόμενες πράξεις που διαβιβάστηκαν στη Hamas δεν έφεραν υπογραφή και ότι, αφετέρου, οι προσβαλλόμενες πράξεις, υπογεγραμμένες από τον πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου, δεν περιείχαν τα σκεπτικά που δικαιολογούσαν την έκδοσή τους.
- 27 Στις σκέψεις 281 και 282 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και λαμβανομένης υπόψη της απόφασης Επιτροπή κατά BASF, οι πράξεις που εκδίδει το Συμβούλιο πρέπει να είναι αιτιολογημένες και ότι το διατακτικό και η αιτιολογία αποτελούν ένα αδιαίρετο σύνολο και, επομένως, η πράξη και το σκεπτικό πρέπει να κυρώνονται στην περίπτωση που, όπως εν προκειμένω, περιλαμβάνονται σε διαφορετικά έγγραφα, χωρίς η υπογραφή επί του ενός να συνιστά τεκμήριο ότι και το δεύτερο έγγραφο έχει επίσης κυρωθεί.

- 28 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα του Συμβουλίου, κρίνοντας, στις σκέψεις 297 και 299 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ο ουσιώδης τύπος τον οποίο αποτελεί η υπογραφή δεν μπορεί να αντικατασταθεί από την περιγραφή της διαδικασίας που ακολούθησε το Συμβούλιο για την έκδοση των επίμαχων πράξεων και ότι η έλλειψη και μόνον κυρώσεως της πράξης συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου.
- 29 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 305 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έκανε δεκτό τον όγδοο λόγο ακυρώσεως και ακύρωσε τις προσβαλλόμενες πράξεις κατά το μέρος που αφορούν τη Hamas. Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο όρισε ότι το Συμβούλιο φέρει τα δικαστικά έξοδά του, καθώς και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Hamas.

Αιτήματα των διαδίκων

- 30 Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
  - να αποφανθεί οριστικώς επί των ζητημάτων που αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως και
  - να καταδικάσει τη Hamas στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο τόσο πρωτοδίκως όσο και κατ' αναίρεση.
- 31 Η Hamas ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
  - να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Hamas τόσο πρωτοδίκως όσο και κατ' αναίρεση.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 32 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, το Συμβούλιο προβάλλει δύο λόγους. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του όγδοου λόγου ακυρώσεως περί μη προσήκουσας κυρώσεως του σκεπτικού των προσβαλλόμενων πράξεων. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το Συμβούλιο προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι εσφαλμένα έκρινε ότι οι αποφάσεις των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών δεν αποτελούσαν επαρκή βάση για την καταχώριση της Hamas στους καταλόγους των παραρτημάτων των προσβαλλόμενων πράξεων.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 33 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος πρέπει να εξεταστεί πρώτος, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι είναι εσφαλμένη η συλλογιστική με βάση την οποία το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε, στις σκέψεις 65 έως 76 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στο συμπέρασμα ότι οι αποφάσεις των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών δεν μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση των προσβαλλόμενων πράξεων.
- 34 Το Συμβούλιο εκθέτει ότι οι αποφάσεις αυτές δημοσιεύθηκαν και ότι στα σκεπτικά των προσβαλλόμενων πράξεων εξηγούνται με επάρκεια οι διαδικασίες βάσει των οποίων εκδόθηκαν, οι διαδικασίες επανεξέτασής τους, καθώς και τα ένδικα βοηθήματα που διαθέτει η Hamas δυνάμει του αμερικανικού δικαίου. Κατά το Συμβούλιο, η νομολογία του Δικαστηρίου δεν επιβάλλει η εθνική απόφαση που χρησιμεύει ως βάση για την καταχώριση στον οικείο κατάλογο να έχει συγκεκριμένη νομική μορφή ή να έχει δημοσιευθεί ή κοινοποιηθεί. Τέλος, ορισμένα από τα περιστατικά στα οποία στηρίχθηκαν οι αρχές αυτές μνημονεύονται στα σκεπτικά των προσβαλλόμενων πράξεων.
- 35 Η Hamas υποστηρίζει ότι ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι अपαράδεκτος, διότι, ιδίως βάσει της διάταξης της 8ης Απριλίου 2008, Saint-Gobain Glass Deutschland κατά Επιτροπής (C-503/07 P, EU:C:2008:207, σκέψη 48), η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος προϋποθέτει ότι η αναίρεση μπορεί, με το αποτέλεσμά της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε. Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, βεβαίως, ότι το Συμβούλιο δεν αιτιολόγησε επαρκώς τη χρήση των αποφάσεων των αρχών των Ηνωμένων Πολιτειών ως βάσης των προσβαλλόμενων πράξεων. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο συνέχισε την εξέταση της προσφυγής κατά το μέτρο που οι εν λόγω πράξεις στηρίζονταν στην απόφαση του 2001 του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου και έκρινε ότι το Συμβούλιο δεν παρέβη τις διατάξεις της κοινής θέσης 2001/931 και, επομένως, το θεσμικό αυτό όργανο δεν μπορεί να αντλήσει κανένα όφελος από την αμφισβήτηση του σημείου αυτού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Επιπλέον, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως είναι, κατά τη Hamas, αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 36 Κατά το άρθρο 169, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, «[τα] αιτήματα της αναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της».
- 37 Η διάταξη αυτή συνιστά εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής που διέπει την αναίρεση, σύμφωνα με την οποία η αναίρεση πρέπει να βάλλει κατά του διατακτικού της απόφασης ή διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου και δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην τροποποίηση ορισμένων σημείων του σκεπτικού της (πρβλ. απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, British Airways κατά Επιτροπής, C-122/16 P, EU:C:2017:861, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Πλην όμως, διαπιστώνεται ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 81 των προτάσεών του, εν προκειμένω, με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το Συμβούλιο, δεδομένου ότι δικαιώθηκε ως προς τους επτά πρώτους λόγους ακυρώσεως που προέβαλε η Hamas ενώπιον του

Γενικού Δικαστηρίου, δεν αποσκοπεί στην, έστω μερική, αναίρεση του διατακτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αλλά μόνο στη μεταρρύθμιση μέρους του σκεπτικού της σχετικά με τους πρώτους επτά λόγους ακυρώσεως.

- 39 Πράγματι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την οποία δεν προσβάλλει το Συμβούλιο με την αίτηση αναιρέσεως, το άρθρο 1, παράγραφος 4, της κοινής θέσης 2001/931, κατά το οποίο πρέπει να έχει ληφθεί απόφαση από αρμόδια αρχή έναντι συγκεκριμένων προσώπων, ομάδων και οντοτήτων, δεν απαιτεί να στηρίζονται οι πράξεις του Συμβουλίου σε πλείονες αποφάσεις αρμοδίων αρχών. Ως εκ τούτου, κρίνοντας ότι οι επίδικες πράξεις μπορούσαν, όσον αφορά την καταχώριση της Hamas στους επίμαχους καταλόγους, να παραπέμπουν μόνο στην απόφαση του 2001 του Υπουργού Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου, το Γενικό Δικαστήριο συνέχισε την εξέταση της προσφυγής κατά το μέτρο που οι προσβαλλόμενες πράξεις στηρίζονταν στην απόφαση αυτή και, δεχόμενο τα επιχειρήματα του Συμβουλίου, απέρριψε τους πρώτους επτά λόγους ακυρώσεως.
- 40 Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 41 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι οι προσβαλλόμενες πράξεις κυρώθηκαν δεόντως και ότι η ανάλυση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 270 έως 305 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ενέχει σειρά νομικών σφαλμάτων.
- 42 Ως προς το ζήτημα αυτό, το Συμβούλιο εκθέτει κατ' αρχάς ότι ούτε το άρθρο 297 ΣΛΕΕ ούτε το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του ορίζουν ότι το έγγραφο που περιέχει το σκεπτικό μιας πράξης πρέπει να υπογράφεται. Εν συνεχεία, το Συμβούλιο παρατηρεί ότι η πρακτική του, κατά την εφαρμογή της κοινής θέσης 2001/931, είναι να διαχωρίζει το σκεπτικό από την οικεία πράξη, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας του Γενικού Δικαστηρίου που απορρέει από την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου (T-228/02, EU:T:2006:384, σκέψη 147).
- 43 Το Συμβούλιο υποστηρίζει επίσης ότι το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε, εφαρμόζοντας στην υπό κρίση υπόθεση τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Επιτροπή κατά BASF. Ειδικότερα, ενώ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση είχαν διαπιστωθεί διάφορες τροποποιήσεις στην αιτιολογία της επίμαχης απόφασης σε σχέση με το υποβληθέν στο Σώμα των Επιτρόπων κείμενο το οποίο συζητήθηκε και εγκρίθηκε από αυτό, δεν αμφισβητείται, κατά το Συμβούλιο, ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, οι προσβαλλόμενες πράξεις, καθώς και το σκεπτικό τους, εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο ταυτόχρονα και με την ίδια διαδικασία λήψης απόφασης, δεδομένου ότι το σκεπτικό είναι αναπόσπαστο τμήμα των πράξεων αυτών, και εκφράζουν τη βούλησή του. Εξάλλου, σε αντίθεση προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Επιτροπή κατά BASF, το κείμενο του σκεπτικού που κοινοποιήθηκε στη Hamas είναι πανομοιότυπο εκείνου που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο.
- 44 Κατά τα λοιπά, τα χρησιμοποιηθέντα συστήματα επεξεργασίας των εγγράφων, τα οποία περιλαμβάνουν ηλεκτρονική υπογραφή, ηλεκτρονική σφραγίδα και χρονοσφραγίδα, καθιστούσαν, κατά το Συμβούλιο, αδύνατη την τροποποίηση μετά την έκδοσή τους και η υπογραφή του προέδρου και του γενικού γραμματέα του Συμβουλίου στο τέλος του κειμένου

των προσβαλλόμενων πράξεων συνεπάγεται την κύρωση του εν λόγω σκεπτικού. Χάρη στα συστήματα αυτά, οι προσβαλλόμενες πράξεις, όπως και τα σκεπτικά τους που κοινοποιήθηκαν στη Hamas, παγιώθηκαν και δεν επιδέχονταν τροποποίηση, ιδίως όσον αφορά τον συντάκτη και το περιεχόμενό τους σε όλες τις κρίσιμες γλωσσικές αποδόσεις, η δε Hamas ουδόλως υποστήριξε ότι το κείμενο των σκεπτικών που της απευθύνθηκαν διέφερε από εκείνο που είχε εγκρίνει το Συμβούλιο. Το Συμβούλιο προσθέτει ως προς το ζήτημα αυτό ότι οι επιστολές κοινοποίησης που απεστάλησαν στη Hamas, ως συνοδευτικά έγγραφα των σκεπτικών, είχαν σφραγιστεί από τη Γενική Γραμματεία του εν λόγω θεσμικού οργάνου.

- 45 Κατά τη Hamas, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.
- 46 Ως προς το ζήτημα αυτό, η Hamas υποστηρίζει ότι είναι απαράδεκτη η επιχειρηματολογία του Συμβουλίου ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί εν προκειμένω η νομολογία που απορρέει από την απόφαση Επιτροπή κατά BASF, λόγω της πρακτικής του όσον αφορά την εφαρμογή της κοινής θέσης 2001/931, των διαφορών που υπάρχουν με την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή και της χρήσης ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης εγγράφων. Ειδικότερα, το Συμβούλιο δεν προσδιορίζει επακριβώς τα σημεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης τα οποία επικρίνει και δεν εκθέτει τους λόγους για τους οποίους η επιχειρηματολογία του ανατρέπει το σκεπτικό της.
- 47 Επί της ουσίας, η Hamas προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι, δεδομένου ότι η αιτιολογία μιας πράξης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το διατακτικό της, πρέπει να κυρώνεται όχι μόνο το διατακτικό της πράξης, αλλά και το σκεπτικό της. Το Συμβούλιο όχι μόνον παρερμηνεύει τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Επιτροπή κατά BASF, αλλά και αντιφάσκει, κατά το μέτρο που και το ίδιο αποδέχεται την αναπόσπαστη αυτή σύνδεση. Η Hamas προσθέτει ότι, δεδομένου ότι το άρθρο 297 ΣΛΕΕ και το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου δεν προβλέπουν παρέκκλιση από τους κανόνες σχετικά με την κύρωση, το Συμβούλιο οφείλει να θεσπίσει διαδικασίες οι οποίες να καθιστούν δυνατή την τήρηση των κανόνων αυτών στο πλαίσιο της κοινής θέσης 2001/931.
- 48 Επιπλέον, κατά τη Hamas, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς υπενθύμισε, αφενός, ότι η υπογραφή που προβλέπεται από τις ως άνω διατάξεις σκοπό έχει, μεταξύ άλλων, να εξασφαλίζει στους τρίτους τη δυνατότητα να βεβαιώνονται ότι οι πράξεις που τους κοινοποιήθηκαν έχουν πράγματι εκδοθεί από το οικείο θεσμικό όργανο και, αφετέρου, ότι η έλλειψη και μόνον κυρώσεως μιας πράξης συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου. Όσον αφορά τους τρίτους είναι αδιάφορος ο τρόπος διεξαγωγής της διαδικασίας εντός του Συμβουλίου και το μόνο στοιχείο που έχει σημασία είναι η κύρωση της πράξης που τους αφορά τόσο ως προς την αιτιολογία της όσο και ως προς το διατακτικό της. Πλην όμως, εν προκειμένω τα σκεπτικά των προσβαλλόμενων πράξεων τα οποία κοινοποιήθηκαν στη Hamas δεν έφεραν υπογραφή ή ημερομηνία βάσει των οποίων θα μπορούσε να διαπιστωθεί ότι όντως προέρχονται από το Συμβούλιο και να προσδιοριστεί το χρονικό σημείο έκδοσής τους. Εξάλλου, το Συμβούλιο δεν υποστήριξε ότι η κύρωση των επίμαχων σκεπτικών του ήταν αδύνατη. Επομένως, τα επιχειρήματά του σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας είναι αλυσιτελή, όπως και το επιχείρημα ότι τα σκεπτικά που κοινοποιήθηκαν στη Hamas είναι πανομοιότυπα με εκείνα που ενέκρινε το Συμβούλιο.
- 49 Η Hamas προβάλλει επίσης ότι η ηλεκτρονική υπογραφή, η ηλεκτρονική σφραγίδα και χρονοσφραγίδα δεν προβλέπονται από το άρθρο 297 ΣΛΕΕ ούτε από το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου και ότι, δεδομένου ότι το θεσμικό αυτό όργανο, πέραν

της ηλεκτρονικής αποστολής, κοινοποιεί και ταχυδρομικώς τα σκεπτικά, δεν μπορεί να επικαλείται την ύπαρξη ηλεκτρονικής υπογραφής. Τέλος, η Hamas εκθέτει ότι δεν έχει καμία βεβαιότητα ότι τα σκεπτικά που της κοινοποιήθηκαν ήταν αυθεντικά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 50 Κατ' αρχάς, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζει με ακρίβεια τα επίμαχα σημεία της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό, άλλως η αίτηση αναιρέσεως ή ο οικείος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτα (πρβλ. απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2020, Hamas κατά Συμβουλίου, C-122/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:690, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 51 Εν προκειμένω, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Hamas, η αίτηση αναιρέσεως περιέχει συγκεκριμένη μνεία των σκέψεων της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κατά των οποίων βάλλει ο πρώτος λόγος αναιρέσεως και έκθεση των λόγων για τους οποίους οι σκέψεις αυτές ενέχουν, κατά το Συμβούλιο, πλάνη περί το δίκαιο και, συνεπώς, παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ασκήσει έλεγχο νομιμότητας.
- 52 Επιπλέον, κατά το μέτρο που η Hamas προσάπτει στο Συμβούλιο ότι περιορίζεται στην επανάληψη των επιχειρημάτων που εξέθεσε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και ότι κατ' αυτόν τον τρόπο ζητεί απλώς την επανεξέταση των επιχειρημάτων αυτών, επισημαίνεται ότι, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, το Συμβούλιο αμφισβητεί την ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο η οποία το οδήγησε στη διαπίστωση, παρά την επιχειρηματολογία που προέβαλε ενώπιόν του το Συμβούλιο, ότι υπήρξε παράβαση ουσιώδους τύπου κατά την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων.
- 53 Πλην όμως, εφόσον ο αναιρεσείων αμφισβητεί την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από το Γενικό Δικαστήριο, τα νομικά ζητήματα που εξετάστηκαν πρωτοδίκως μπορούν να αποτελέσουν εκ νέου αντικείμενο συζητήσεως κατά την εξέταση της αιτήσεως αναιρέσεως. Πράγματι, αν ο αναιρεσείων δεν μπορούσε να στηρίξει, κατ' αυτόν τον τρόπο, την αίτηση αναιρέσεως σε λόγους και επιχειρήματα που προέβαλε ήδη ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η διαδικασία της αναιρέσεως θα καθίστατο εν μέρει άνευ αντικειμένου (απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 54 Επομένως, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι παραδεκτός.
- 55 Όσον αφορά το βάσιμο του πρώτου λόγου αναιρέσεως, επισημαίνεται, πρώτον, ότι η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιβάλλει να είναι βέβαια τα στοιχεία κάθε πράξης της διοικήσεως που παράγει έννομα αποτελέσματα, και ιδίως το όργανο που την εκδίδει και το περιεχόμενό της. Ο έλεγχος της τήρησης του τύπου της κύρωσης και, συνεπώς, του βέβαιου χαρακτήρα της πράξης προηγείται κάθε άλλου ελέγχου, όπως είναι ο έλεγχος της αρμοδιότητας του οργάνου που την εξέδωσε, ο έλεγχος της τήρησης της αρχής της συλλογικότητας ή ακόμη ο έλεγχος της τήρησης της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως των πράξεων (απόφαση της 6ης Απριλίου 2000, Επιτροπή κατά ICI, C-286/95 P, EU:C:2000:188, σκέψεις 45 και 46).

- 56 Δεδομένου ότι η κύρωση αποτελεί ουσιώδη τύπο, η παράβαση του μπορεί να επιφέρει την ακύρωση της οικείας πράξης και να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από τον δικαστή (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Landesbank Baden-Württemberg και ΕΣΕ, C-584/20 P και C-621/20 P, EU:C:2021:601, σκέψη 152 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 57 Επιπλέον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ιδιόχειρη υπογραφή μιας πράξης, ιδίως από τον πρόεδρο του θεσμικού οργάνου που την εκδίδει, αποτελεί τρόπο κύρωσής της ο οποίος προστατεύει την ασφάλεια δικαίου, παγιώνοντας το κείμενο που εγκρίθηκε από το θεσμικό αυτό όργανο στις γλώσσες στις οποίες είναι αυθεντικό. Η κύρωση αυτή καθιστά επομένως δυνατό να εξακριβωθεί, σε περίπτωση αμφισβητήσεως, αν τα κοινοποιηθέντα ή δημοσιευθέντα κείμενα αντιστοιχούν πλήρως στο κείμενο που εγκρίθηκε και, συγχρόνως, ανταποκρίνονται στη βούληση του συντάκτη τους (πρβλ. απόφαση Επιτροπή κατά BASF, σκέψεις 74 και 75).
- 58 Εντούτοις, το Δικαστήριο έκρινε, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Landesbank Baden-Württemberg και ΕΣΕ (C-584/20 P και C-621/20 P, EU:C:2021:601, σκέψεις 66 και 163), ότι η κύρωση των πράξεων ενός οργανισμού της Ένωσης εξαρτάται από την εφαρμογή ειδικών εσωτερικών διαδικασιών που έχει θεσπίσει προς τούτο ο εν λόγω οργανισμός και ότι, στην υπόθεση εκείνη, η ιδιόχειρη υπογραφή της προέδρου του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ) σε διαβιβαστικό δελτίο το οποίο παρέπεμπε μεταξύ άλλων σε παράρτημα της επίδικης στην υπόθεση εκείνη απόφασης του εν λόγω οργανισμού αρκούσε, λαμβανομένων υπόψη όλων των ενώπιον του Δικαστηρίου στοιχείων, για τη διασφάλιση της κύρωσης του εν λόγω παραρτήματος.
- 59 Όσον αφορά, δεύτερον, την απόφαση Επιτροπή κατά BASF, το Δικαστήριο υπενθύμισε βεβαίως, στη σκέψη της 67, ότι το διατακτικό και η αιτιολογία μιας απόφασης αποτελούν αδιαίρετο σύνολο, και διαπίστωσε, στη σκέψη 77, ότι η επίδικη στην υπόθεση εκείνη απόφαση, η οποία αφορούσε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν είχε κυρωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12, πρώτο εδάφιο, του τότε ισχύοντος εσωτερικού κανονισμού της Επιτροπής, κατά το οποίο «[ο]ι πράξεις που εγκρίνονται από την Επιτροπή [...] κυρώνονται στην ή στις γλώσσες στις οποίες το κείμενό τους είναι αυθεντικό, δια των υπογραφών του προέδρου και του γενικού γραμματέα», λόγω της αναντιστοιχίας μεταξύ, αφενός, του κειμένου που εγκρίθηκε από το Σώμα των Επιτρόπων και, αφετέρου, του κειμένου της ίδιας απόφασης το οποίο δημοσιεύθηκε και κοινοποιήθηκε στους αποδέκτες της, καθώς και λόγω της ύπαρξης διαφορών μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του κειμένου που ενέκρινε το Σώμα των Επιτρόπων.
- 60 Εντούτοις, αφενός, δεν αμφισβητείται ότι, όπως κατ' ουσίαν διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 279 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι προσβαλλόμενες πράξεις φέρουν, σε αντίθεση προς την επίμαχη απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Επιτροπή κατά BASF, την υπογραφή του προέδρου του θεσμικού οργάνου που τις εξέδωσε, ήτοι του Συμβουλίου, καθώς και του γενικού γραμματέα του θεσμικού αυτού οργάνου. Πλην όμως, οι εν λόγω πράξεις, όπως δημοσιεύθηκαν, περιλαμβάνουν γενική αιτιολογία προς δικαιολόγηση της έκδοσής τους, κατά την οποία, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 14, 15 και 21 της παρούσας απόφασης, το Συμβούλιο κατέληξε, κατόπιν επανεξέτασης, στο συμπέρασμα ότι τα πρόσωπα, οι ομάδες και οι οντότητες που περιλαμβάνονται στους επίδικους καταλόγους θα πρέπει να συνεχίσουν να υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα.
- 61 Αφετέρου, στην απόφαση Επιτροπή κατά BASF, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 73 των προτάσεών του, το ζήτημα που ανέκυψε δεν ήταν αν ολόκληρη η αιτιολογία μιας πράξης πρέπει να κυρώνεται με ιδιόχειρη υπογραφή στην περίπτωση που μέρος της

περιλαμβάνεται σε χωριστό έγγραφο, με το οποίο συνδέεται η εν λόγω πράξη, αλλά η έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ, αφενός, του κειμένου μιας απόφασης που υιοθετήθηκε από το Σώμα των Επιτρόπων και, αφετέρου, του κειμένου της ίδιας απόφασης, όπως δημοσιεύθηκε και κοινοποιήθηκε σε ορισμένους αποδέκτες, καθώς και η ύπαρξη διαφορών μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων του κειμένου που υιοθετήθηκε από το Σώμα των Επιτρόπων.

- 62 Λαμβανομένων υπόψη των διαφορών αυτών στοιχείων, οι κρίσεις που διατύπωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Επιτροπή κατά BASF δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην υπό κρίση υπόθεση. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, απορρίπτοντας το επιχείρημα του Συμβουλίου, το οποίο εκτέθηκε στη σκέψη 298 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, σχετικά με το διαφορετικό πραγματικό πλαίσιο της εν λόγω απόφασης.
- 63 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί, τρίτον, αν το άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου επιβάλλουν, όσον αφορά πράξεις όπως οι προσβαλλόμενες, να υπογράφονται όχι μόνον η ίδια η πράξη η οποία συνοδεύεται από γενική αιτιολογία και δημοσιεύθηκε, αλλά επίσης και το σκεπτικό που προσδιορίζει τους επιμέρους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου δέσμευσης κεφαλαίων εις βάρος του συγκεκριμένου προσώπου ή της συγκεκριμένης οντότητας και κοινοποιήθηκε σε αυτούς με χωριστό έγγραφο.
- 64 Κατά το άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οι μη νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται υπό μορφή κανονισμών, οδηγιών και αποφάσεων, όταν δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους, υπογράφονται από τον πρόεδρο του θεσμικού οργάνου που τις εξέδωσε. Το άρθρο 297, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι οι κανονισμοί και οι αποφάσεις, όταν δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους, δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Τέλος, κατά το άρθρο 297, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, για τις αποφάσεις που καθορίζουν τον αποδέκτη τους ισχύει μόνον υποχρέωση κοινοποίησης.
- 65 Όσον αφορά την ειδική περίπτωση των πράξεων που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα, όπως οι προσβαλλόμενες πράξεις, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι αυτές έχουν ιδιαίτερη φύση, καθόσον προσομοιάζουν ταυτοχρόνως με πράξεις γενικής ισχύος, στο μέτρο που απαγορεύουν σε μια κατηγορία αποδεκτών καθορισθέντων κατά τρόπο γενικό και αόριστο να θέτουν, μεταξύ άλλων, κεφάλαια και οικονομικούς πόρους στη διάθεση των προσώπων και οντοτήτων που περιλαμβάνονται στους καταλόγους των παραρτημάτων τους, και με δέσμη ατομικών αποφάσεων οι οποίες αφορούν τα εν λόγω πρόσωπα και οντότητες (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψεις 241 έως 244, και της 23ης Απριλίου 2013, Gbagbo κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-478/11 P έως C-482/11 P, EU:C:2013:258, σκέψη 56).
- 66 Συνεπώς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 55 των προτάσεών του, από τον κανόνα του άρθρου 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι πράξεις, όπως οι προσβαλλόμενες, οι οποίες αποτελούν μη νομοθετικές πράξεις που εκδίδονται υπό τη μορφή κανονισμών ή αποφάσεων που δεν καθορίζουν τους αποδέκτες τους, πρέπει να υπογράφονται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, κατά το μέτρο που προσομοιάζουν με πράξεις γενικής ισχύος, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στην προηγούμενη σκέψη.

- 67 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 60 της παρούσας απόφασης, οι προσβαλλόμενες πράξεις, όπως δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, υπογράφηκαν όντως από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, καθώς και, όπως επιτάσσει το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του εν λόγω θεσμικού οργάνου, από τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου.
- 68 Αντιθέτως, κατά το μέρος που οι προσβαλλόμενες πράξεις προσομοιάζουν με δέσμη ατομικών αποφάσεων, δεν υφίσταται υποχρέωση υπογραφής τους από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αλλά μόνον υποχρέωση κοινοποίησής τους κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 297, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η οποία αφορά, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 64 της παρούσας απόφασης, τις αποφάσεις που καθορίζουν τον αποδέκτη τους και έχουν, ως εκ τούτου, ατομικό χαρακτήρα.
- 69 Πλην όμως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 56 των προτάσεών του, τα σκεπτικά σχετικά με την καταχώριση προσώπου, ομάδας ή οντότητας στους καταλόγους προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα αφορούν τους ατομικούς λόγους για την καταχώριση αυτή. Κατά συνέπεια, τα εν λόγω σκεπτικά, όπως αυτά που συνοδεύουν τις προσβαλλόμενες πράξεις και κοινοποιήθηκαν στη Hamas, δεν σχετίζονται με τη γενική φύση των πράξεων αυτών, αλλά με το μέρος τους κατά το οποίο αυτές προσομοιάζουν με δέσμη ατομικών αποφάσεων.
- 70 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, όσον αφορά πράξεις, όπως οι προσβαλλόμενες, οι οποίες επιβάλλουν ή διατηρούν σε ισχύ περιοριστικά μέτρα, από το άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν προκύπτει, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 288 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υποχρέωση του προέδρου του Συμβουλίου να υπογράψει, πέραν της πράξης που περιέχει γενικού χαρακτήρα αιτιολογία των περιοριστικών μέτρων, και το επιμέρους σκεπτικό που δικαιολογεί την καταχώριση ορισμένου προσώπου, ορισμένης ομάδας ή ορισμένης οντότητας στους καταλόγους των προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπόκεινται στα περιοριστικά μέτρα. Αρκεί το σκεπτικό αυτό να κυρώνεται δεόντως με άλλους τρόπους.
- 71 Το αυτό ισχύει και για το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου.
- 72 Ως προς το ζήτημα αυτό, το εν λόγω άρθρο προβλέπει απλώς ότι τα «κείμενα» των πράξεων που εκδίδει το Συμβούλιο υπογράφονται από τον πρόεδρο και από τον γενικό γραμματέα του θεσμικού αυτού οργάνου και, επομένως, δεν διευκρινίζει τι καλύπτει ο εν λόγω όρος.
- 73 Πλην όμως, όπως προκύπτει κατ' ουσίαν από το προοίμιο της απόφασης 2009/937, ο εσωτερικός κανονισμός του Συμβουλίου εκδόθηκε προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις που επέφερε η Συνθήκη της Λισσαβώνας στις διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου της Ένωσης σχετικά με τη λειτουργία του Συμβουλίου και της Προεδρίας του και τη διεξαγωγή της διαδικασίας θέσπισης των πράξεων τους. Κατά συνέπεια, το άρθρο 15 του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, το οποίο αφορά την υπογραφή των πράξεών του, πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα των κρίσιμων διατάξεων των Συνθηκών σχετικά με τη λειτουργία του θεσμικού αυτού οργάνου και τη διαδικασία θέσπισης των πράξεων του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το άρθρο 297 ΣΛΕΕ. Το άρθρο 15 δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιβάλλει στον πρόεδρο και στον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου απαίτηση υπογραφής αυστηρότερη εκείνης που απορρέει από το άρθρο 297, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

- 74 Πρέπει να προστεθεί ότι, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 281 έως 283 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τέτοια τυπική υποχρέωση υπογραφής του επιμέρους σκεπτικού δεν μπορεί να συναχθεί ούτε από την υποχρέωση αιτιολόγησης που προβλέπει το άρθρο 296 ΣΛΕΕ. Πράγματι, η διάταξη αυτή επιτάσσει η αιτιολογία να εκθέτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εξέδωσε την πράξη, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους ελήφθησαν τα σχετικά μέτρα, στο δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να ασκήσει τον έλεγχό του, η δε αιτιολογία αυτή πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της οικείας πράξης και στο πλαίσιο εντός του οποίου αυτή εκδόθηκε (απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2019, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-225/17 P, EU:C:2019:82, σκέψεις 68 και 69 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως προκύπτει από τη νομολογία που εκτίθεται στη σκέψη 55 της παρούσας απόφασης, οι ως άνω απαιτήσεις δεν πρέπει να συγχέονται με εκείνες που αφορούν την κύρωση των πράξεων της Ένωσης, δεδομένου ότι ο έλεγχος της τήρησης των απαιτήσεων σχετικά με την κύρωση αποτελεί προαπαιτούμενο κάθε άλλου ελέγχου των πράξεων αυτών.
- 75 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας στις σκέψεις 283 και 305 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι, δεδομένου ότι τα σκεπτικά για τη διατήρηση της καταχώρισης της Hamas στους καταλόγους των παραρτημάτων των προσβαλλόμενων πράξεων δεν είχαν υπογραφεί από τον πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου, έπρεπε, κατ' αποδοχή του όγδοου λόγου ακυρώσεως, να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις κατά το μέτρο που αφορούσαν την οργάνωση αυτή.
- 76 Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι βάσιμος και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί κατά το μέτρο που με αυτή έγινε δεκτός ο όγδοος λόγος ακυρώσεως, ακυρώθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις και ορίστηκαν τα δικαστικά έξοδα.

Επί της προσφυγής

- 77 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.
- 78 Εν προκειμένω, η προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η Hamas κατά των προσβαλλόμενων πράξεων είναι ώριμη προς εκδίκαση και, επομένως, το Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επ' αυτής, εντός των ορίων της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί (πρβλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, σκέψη 108).
- 79 Με την προσφυγή της, η Hamas επικαλέστηκε οκτώ λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι εκτίθεται στη σκέψη 24 της παρούσας απόφασης.
- 80 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους επτά πρώτους λόγους ακυρώσεως και, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 36 έως 40 της παρούσας απόφασης, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο ζητήθηκε η μεταρρύθμιση ορισμένων σημείων του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης σχετικά με τους λόγους αυτούς, είναι अपαράδεκτος.

- 81 Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι η Hamas δεν αμφισβήτησε, στο πλαίσιο αντανάιρεσης, την ορθότητα της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης κατά το μέρος αυτό και, επομένως, η εκ μέρους του Δικαστηρίου αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν τη θίγει κατά το μέρος που το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους συγκεκριμένους λόγους ακυρώσεως (πρβλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, σκέψη 109).
- 82 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι η Hamas θα μπορούσε να ασκήσει αντανάιρεση, αμφισβητώντας την απόρριψη, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, των πρώτων επτά λόγων ακυρώσεως, δεδομένου ότι το άρθρο 178, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι τα αιτήματα της ανταναιρέσεως έχουν ως αντικείμενο την ολική ή μερική αναίρεση της απόφασης ή διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου, χωρίς να περιορίζει το περιεχόμενο των αιτημάτων αυτών στην απόφαση ή διάταξη του Γενικού Δικαστηρίου όπως αυτή περιλαμβάνεται στο διατακτικό της, αντιθέτως προς το άρθρο 169, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο αφορά τα αιτήματα της αιτήσεως αναιρέσεως. Ελλείψει τέτοιας ανταναιρέσεως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση περιβάλλεται ισχύ δεδικασμένου κατά το μέρος που το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους πρώτους επτά λόγους ακυρώσεως (πρβλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, σκέψη 110).
- 83 Όσον αφορά τον όγδοο λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται μη προσήκουσα κύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων, επισημαίνεται ότι το Συμβούλιο προσκόμισε αντίγραφα διαφόρων εγγράφων τα οποία διαβιβάστηκαν από κοινού στις αντιπροσωπείες των κρατών μελών που κλήθηκαν να ψηφίσουν, καθώς και στιγμιότυπα οθόνης που περιείχαν ηλεκτρονική υπογραφή και σφραγίδα της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου, μαζί με χρονοσφραγίδα που επιβεβαίωνε την ημερομηνία και την ώρα της ηλεκτρονικής υπογραφής, τα οποία αποδεικνύουν ότι τα σκεπτικά εγκρίθηκαν, στο πλαίσιο της γραπτής διαδικασίας του άρθρου 12, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, ταυτόχρονα με τις προσβαλλόμενες πράξεις που υπογράφηκαν από τον πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα του Συμβουλίου, στις οποίες και προσαρτήθηκαν κατά τρόπο αναπόσπαστο, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεών του.
- 84 Επιπλέον, η Hamas δεν προβάλλει καμία συγκεκριμένη ένδειξη ή στοιχείο ικανά να κλονίσουν την απόλυτη αντιστοιχία μεταξύ του κειμένου των σκεπτικών που της κοινοποιήθηκαν και εκείνου που ενέκρινε το Συμβούλιο. Υπό τις συνθήκες αυτές και λαμβανομένων επίσης υπόψη των εκτιθέμενων στις σκέψεις 63 έως 74 της παρούσας απόφασης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η γνησιότητα των σκεπτικών δεν αμφισβητήθηκε βασίμως και ότι, συνεπώς, ο όγδοος λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος.
- 85 Κατά συνέπεια, η προσφυγή που άσκησε η Hamas πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 86 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαινεται επί των εξόδων. Το άρθρο 138 του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην ανααιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

- 87 Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ζήτησε την καταδίκη της Hamas στα δικαστικά έξοδα και η τελευταία ηττήθηκε, αυτή πρέπει να φέρει, πέραν των δικών της εξόδων, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο στο πλαίσιο της παρούσας κατ' αναίρεση δίκης, καθώς και τα έξοδα στα οποία αυτό υποβλήθηκε στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) Αναίρει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 4ης Σεπτεμβρίου 2019, Hamas κατά Συμβουλίου (T-308/18, EU:T:2019:557), καθόσον με αυτήν έγινε δεκτός ο όγδοος λόγος ακυρώσεως και ακυρώθηκαν η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2018/475, της 21ης Μαρτίου 2018, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2017/1426, ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/468 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 2018, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και σχετικά με την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2017/1420, η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2018/1084 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2018, σχετικά με την ενημέρωση του καταλόγου προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που υπάγονται στα άρθρα 2, 3 και 4 της κοινής θέσης 2001/931/ΚΕΠΠΑ για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2018/475, και ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/1071 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 2018, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 2 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2018/468, κατά το μέτρο που οι πράξεις αυτές αφορούν τη Hamas, συμπεριλαμβανομένης της Hamas-Izz al-Din al-Qassem.
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή που άσκησε η Hamas στην υπόθεση T-308/18.
- 3) Η Hamas φέρει, πέραν των δικών της εξόδων, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο στο πλαίσιο της παρούσας κατ' αναίρεση δίκης, καθώς και τα έξοδα στα οποία αυτό υποβλήθηκε στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας δίκης.

(υπογραφές)